

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

KEHOP 4.3.0. TÁJKARAKTER KUTATÁS –

MINTATERÜLETI MÓDSZERTANI PÉLDÁK AZ
ÁGAZATI KAPCSOLÓDÁSOK BEMUTATÁSÁVAL
/ A HELYI TÁJKARAKTER-ELEMZÉS
EREDMÉNYEI: **TÁPIÓ-VIDÉK**

tájkarakter
a természet arcai

TÁJKARAKTER ÉS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA
ONLINE MŰHELYTALÁLKOZÓ
2020. október 7.

Dr. Boromisza Zsombor
(Ormos Imre Alapítvány,
zsombor.boromisza@gmail.com)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

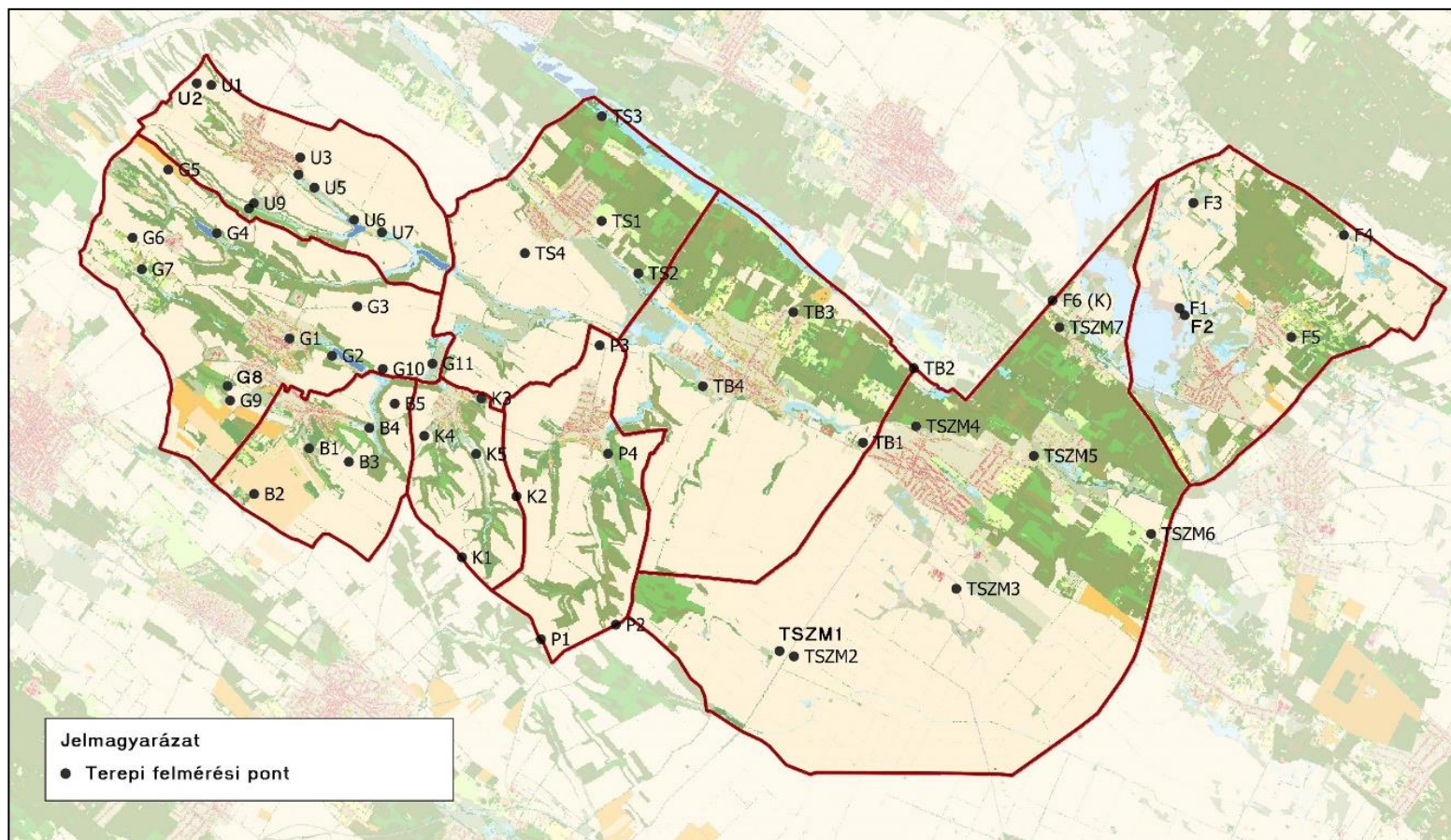
tájkarakter

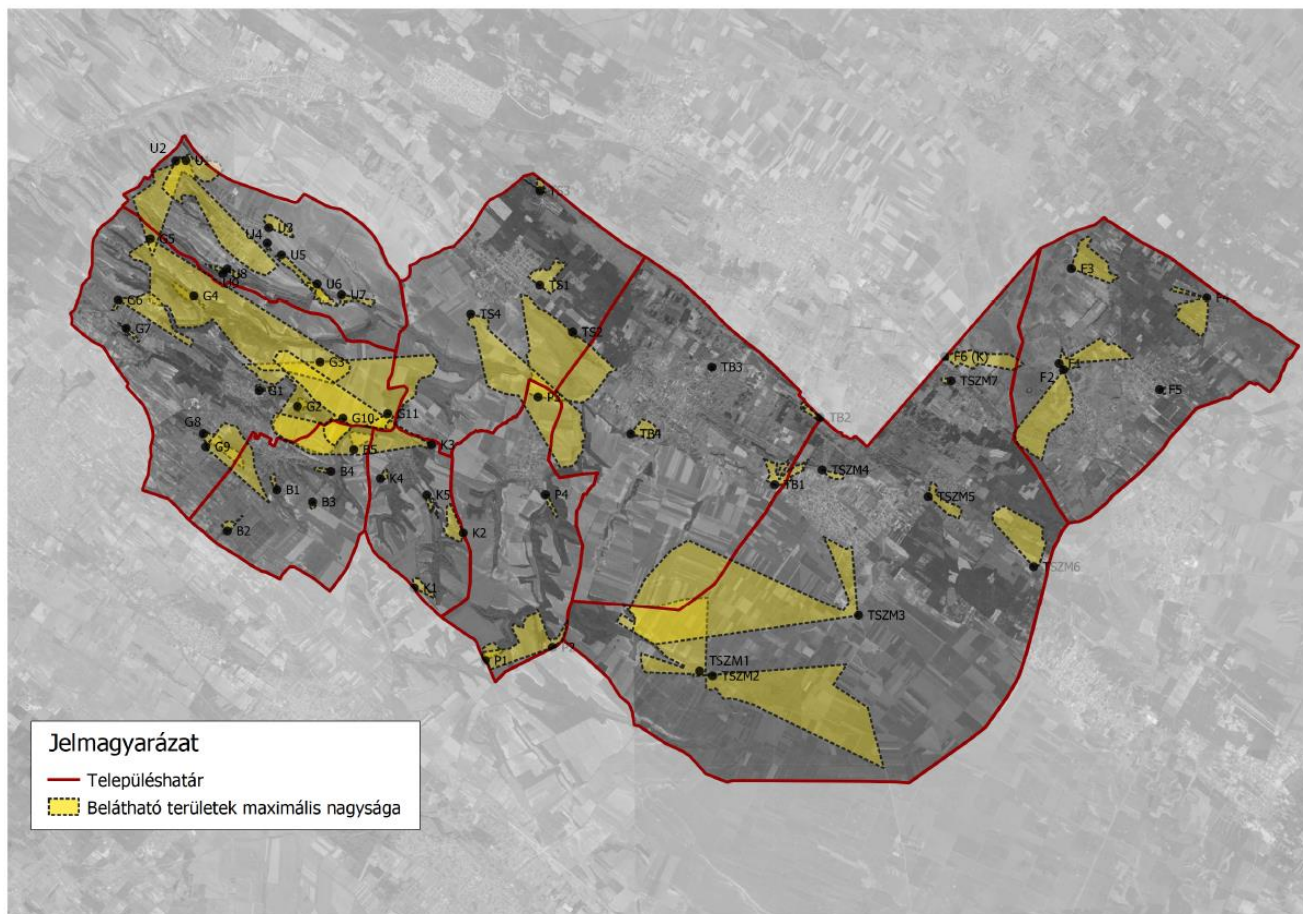
a természet arcai

		Kutatási lépések		
		1. Általános tájvizsgálat	2. Történeti tájkarakter elemzés	3. Helyi tájkarakter-területek meghatározása
Felhasznált eszközök	szakirodalom	x	x	
	térképes források	x	x	x
	terepi felmérések		x	x
	online kérdőív		x	x
	workshopok		x	x

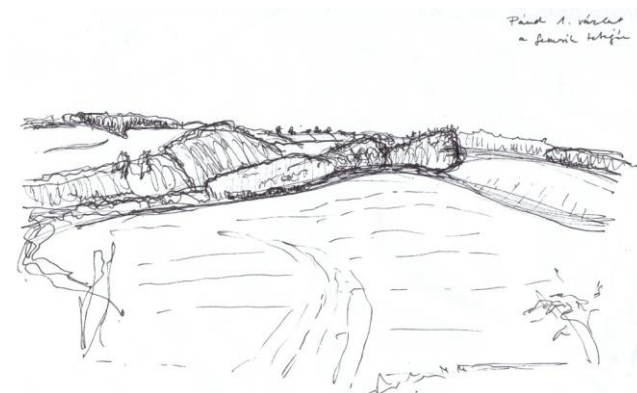

tájkarakter

a természet arcai

Természeti, társadalmi, gazdasági adottságok

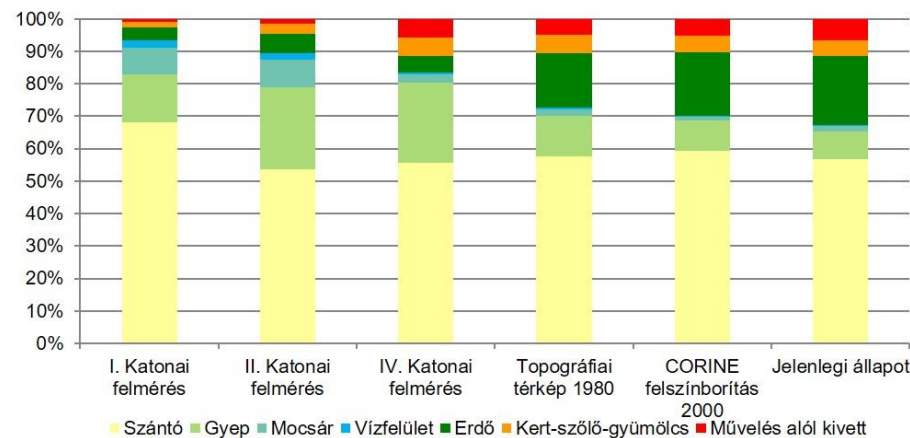
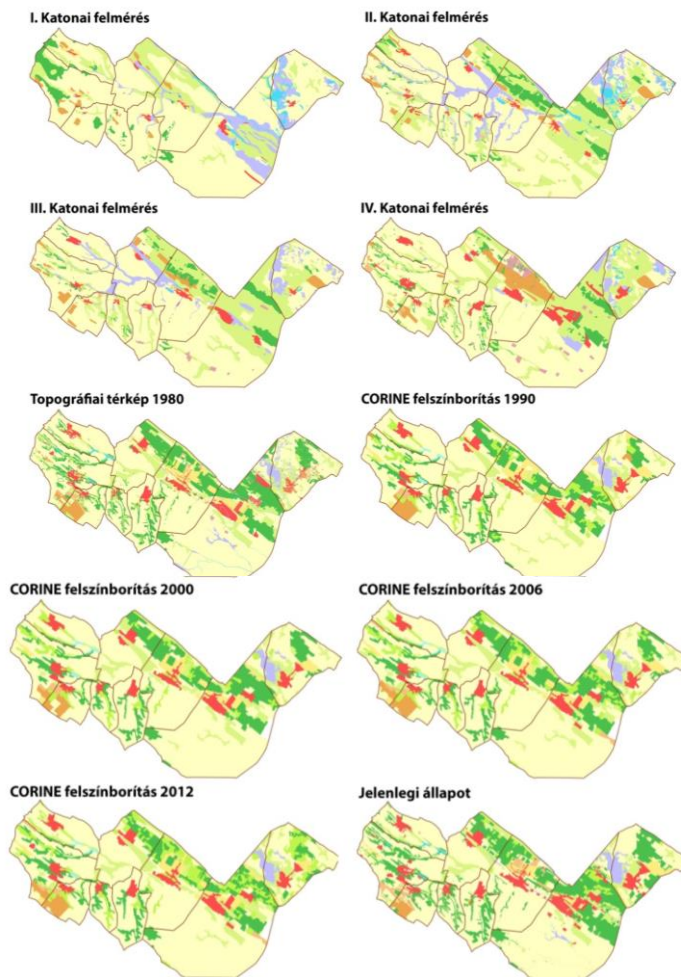

tájkarakter

a természet arcai

Tájhasználat változás

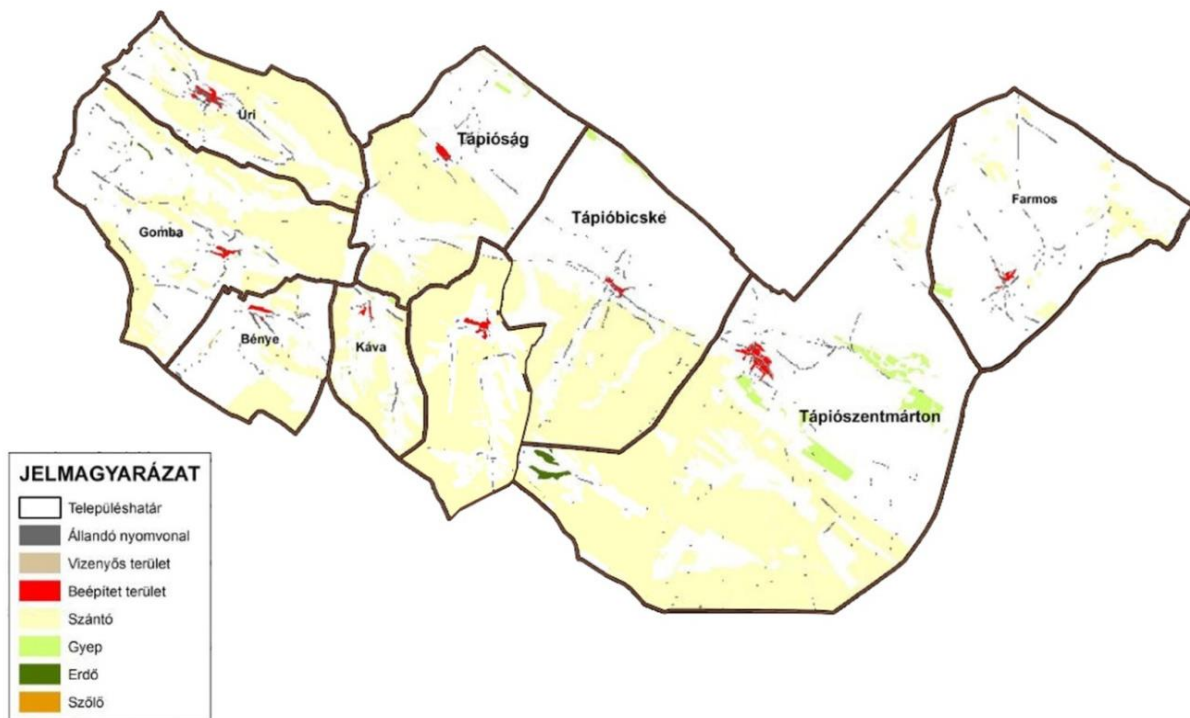

- Szántóterületek dominanciája
- Szőlőterületek kialakulása, majd csökkenése
- Erdőterületek áthelyeződése és növekedése
- Gyepterületek és mocsaras területek csökkenése

Tájstabilitás

tájkarakter

a természet arcai

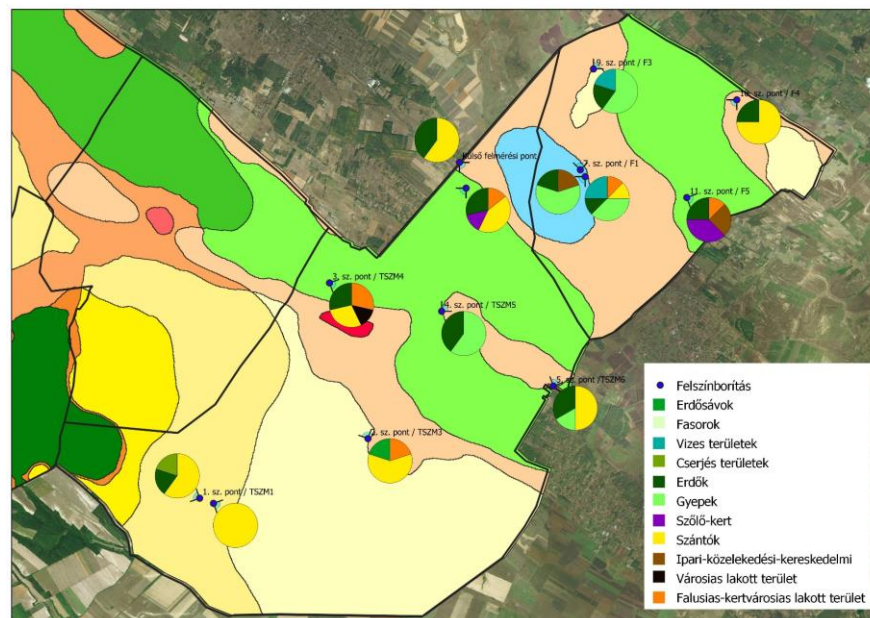
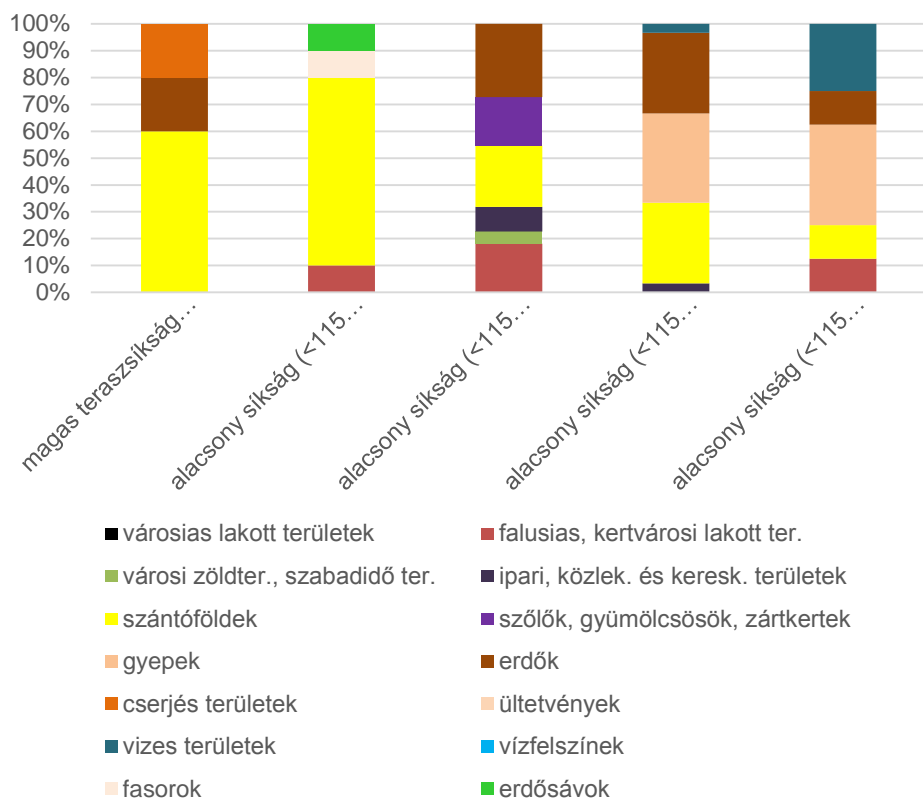
HELYI SZINTŰ TÁJKARAKTER EGYSÉGEK AZONOSÍTÁSA

A természetvédelem országos programja.

Természeti, társadalmi, gazdasági adottságok

Felszínborítás tájkarakter típusonként

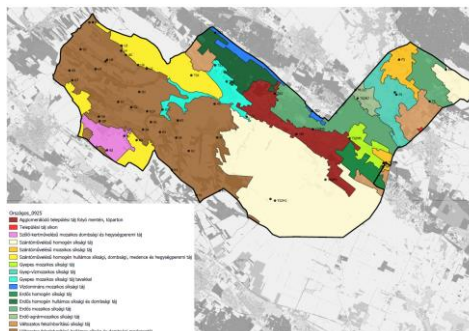

tájkarakter

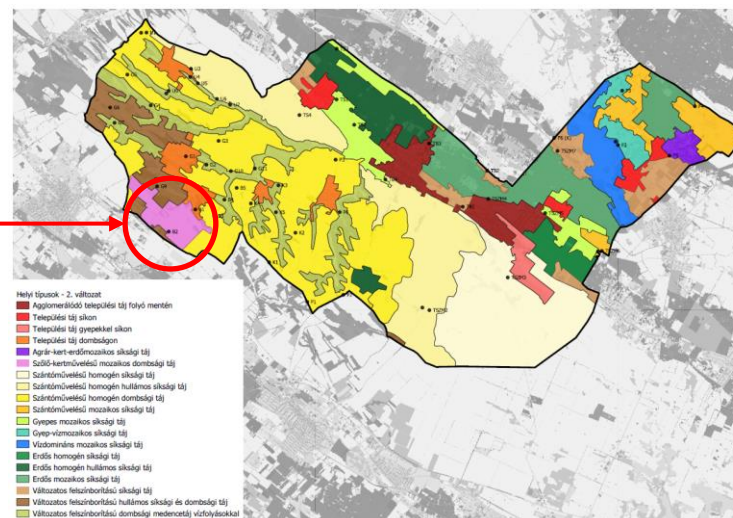
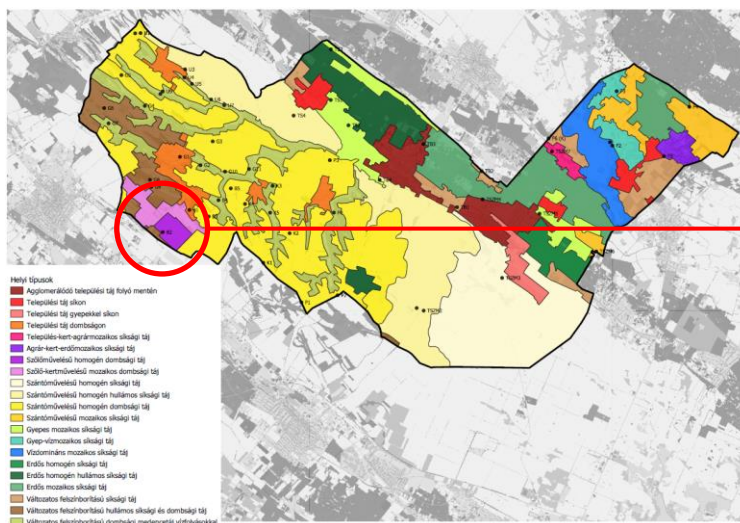
a természet arcai

HELYI SZINTŰ TÁJKARAKTER EGYSÉGEK AZONOSÍTÁSA

A természetvédelem országos programja.

Országos karakter
területek

tájkarakter
a természet arcai

Két változat helyi
egységekre

HELYI SZINTŰ TÁJKARAKTER EGYSÉGEK AZONOSÍTÁSA

A természetvédelem országos programja.

Helyi típusok

- Agglomerálódó települési táj folyó mentén
- Települési táj síkon
- Települési táj gyepekkel síkon
- Települési táj dombságon
- Település-kert-agrármozaikos síksági táj
- Agrár-kert-erdőmozaikos síksági táj
- Szőlőművelésű homogén dombsági táj
- Szőlő-kertművelésű mozaikos dombsági táj
- Szántóművelésű homogén síksági táj
- Szántóművelésű homogén hullámos síksági táj
- Szántóművelésű homogén dombsági táj
- Szántóművelésű mozaikos síksági táj
- Gyepes mozaikos síksági táj
- Gyep-vízmozaikos síksági táj
- Vízdomináns mozaikos síksági táj
- Erdős homogén síksági táj
- Erdős homogén hullámos síksági táj
- Erdős mozaikos síksági táj
- Változatos felszínborítású síksági táj
- Változatos felszínborítású hullámos síksági és dombsági táj
- Változatos felszínborítású dombsági medencetáj vízfolyásokkal

tájkarakter

a természet arcai

HELYI SZINTŰ TÁJKARAKTER EGYSÉGEK MINŐSÉGI CÉLKITŰZÉSEI

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

- 21 egység jellemzése: leírás, jellemző példa, karakteradó tájelemek, értékek-problémák, változások

KÉRDŐÍV ZÁRT KÉRDÉSEI ÉS SZABAD VÁLASZOK (TÉNYSZERŰ, MENNYISÉGI)	JELEEN ÁLLAPOT	L	M	S	T	M	H	U	E	Ö	V	JELEEN ÁLLAPOT (ÉSZLELT, MINŐSÉGI)	VÁLTOZÁS FOLYAMATOK	TÁJFUNKCIÓ, SZABÁLYOZÁS TRADÍCIÓK JÖVŐ STRATÉGIÁK
TERMÉSZETI TÁJELEMEK														
KLÍMA														
DOMBORZAT, GEOLÓGIA	Domborzati formák	17	1	1	1	3	7	3	15	2		Talajerózió	-4	
	Löszfalak, mint érték	3		1	1	1			3					
HIDROLÓGIA	Vízfolyások, patakok	15	2	3	2	3	5	4	17	2		Árvíz-védelemmel kapcsolatos problémák	-4	Vízfolyások környezetének rendezése, patakrehabilitáció
	Vízfolyások, patakok, mint érték	9	1	2	1	2	3	2	10	1				
	Tavak, horgásztavak, halastavak	8	1	2	1	1	3	2	9	2				Tavak környezetének fejlesztése
	Tavak, horgásztavak, halastavak, mint érték	6		1	1	1	2	1	6	1				
	Források, mint érték	4	1	2	1	2			5					
NÖVÉNY, ÁLLATVILÁG	Védett természeti területek, természeti értékek	8		1	2	3	2		6	1			Természetközeli területek helyreállítása	8 -2 Természeti értékek megőrzése, helyreállítása
FELSZÍNBOVÍTÁS NÖVÉNYBORÍTOTTA FELSZÍNEK														

tájkarakter
a természet arcai

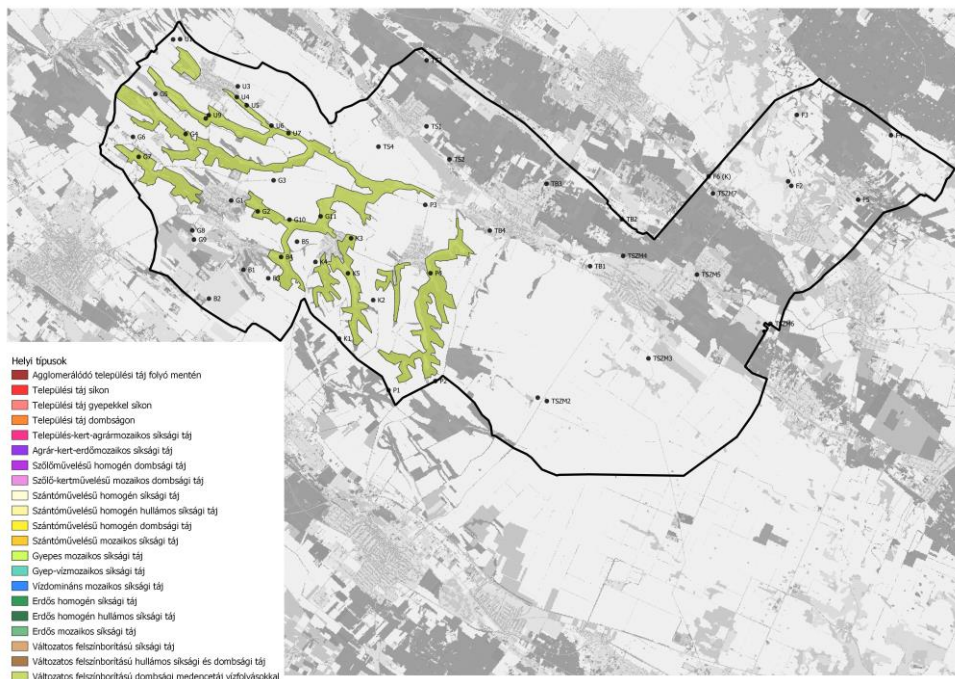
HELYI SZINTŰ TÁJKARAKTER EGYSÉGEK MINŐSÉGI CÉLKITŰZÉSEI

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

- 21 egység jellemzése: leírás, jellemző példa, karakteradó tájelemek, értékek-problémák, változások
- Javaslatok, minőségi célkitűzések: **VÍZ** kiemelt szerepe, tájrehabilitáció

tájkarakter

a természet arcai

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

tájkarakter
a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

KEHOP 4.3.0. TÁJKARAKTER KUTATÁS – AZ ÉRINTETTEK BEVONÁSA – TÁPIÓ-VIDÉK

TÁJKARAKTER ÉS ZÖLDINFRASTRUKTÚRA
ONLINE MŰHELYTALÁLKOZÓ
2020. október 7.

Dr. Boromisza Zsombor
(Ormos Imre Alapítvány,
zsombor.boromisza@gmail.com)

tájkarakter
a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

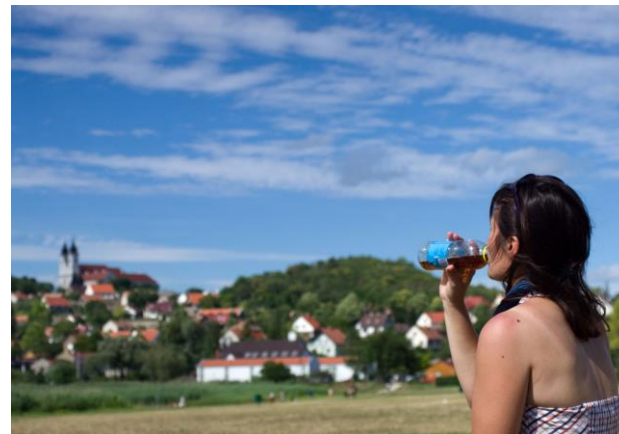
Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

CÉLOK

A természetvédelem országos programja.

tájkarakter

a természet arcai

- Melyek a település jellegzetes pontjai?
- Melyek a kedvenc helyek a településen?
- Mit tartanak értékes tájalkotónak, jellemző tájrészletnek?
- Milyen problémákat, leromlást vesznek észre?
- Milyen tájváltozási tendenciákat látnak?
- Milyen jövőképet várnak / remélnek a mintaterületen?
- Milyen egységeket tudnak elkülöníteni a mintaterületen belül?
- Milyen a tipikus táj a mintaterületen?

ÉRINTETTEK KÖRE

A természetvédelem országos programja.

•mezőgazdaság

erdészet

vízügy

vadászat

természetvédelem
és
környezetvédelem

oktatás

turizmus

területrendezés és
-fejlesztés

települési
önkormányzatok

civil szervezetek

lakosság

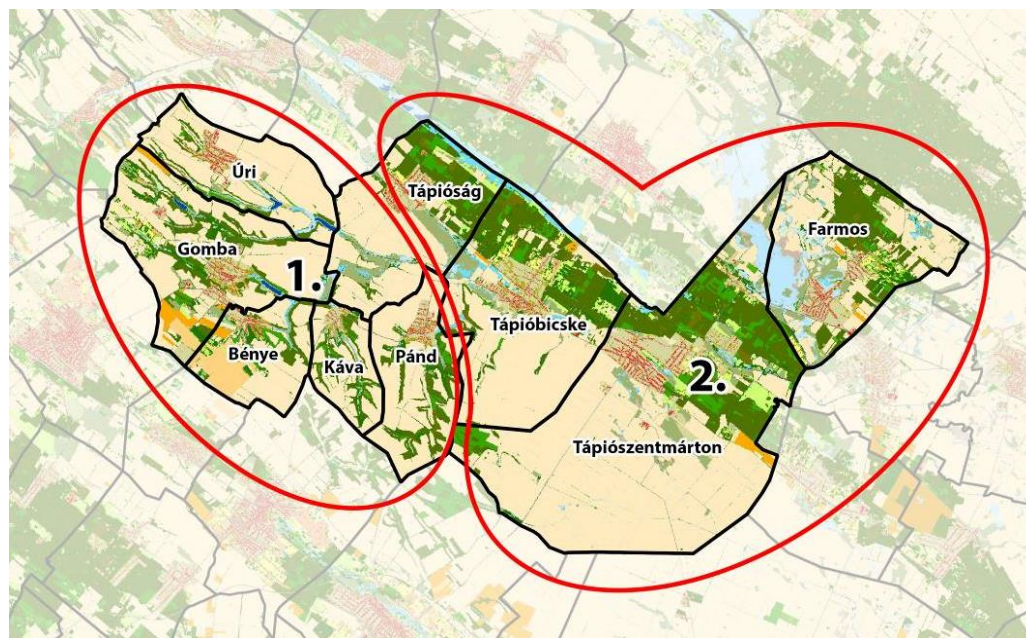
tájkarakter

a természet arcai

Módszer

- 2020. április vége – június közepe (~1,5 hónap)
- Google forms alkalmazás
- Érintettek listája + közösségi média csoportok

tájkarakter

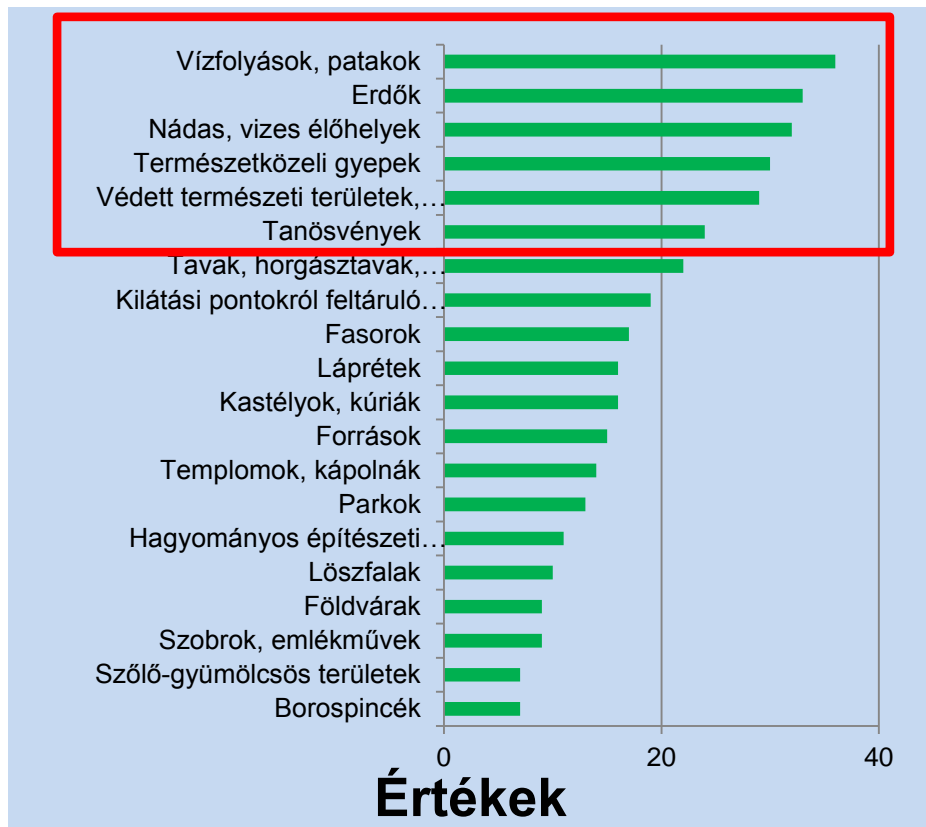
a természet arcai

BEVONÁS MÓDSZEREI – ONLINE KÉRDŐÍVEZÉS

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

tájkarakter

a természet arcai

Módszerek

- ismertető előadás
- szabad asszociációs rajzoltatás
- kiscsoportos irányított beszélgetés
- helyi feltérképezés
- interaktív terepasztal berendezés
- fénykép csoportosítás

tájkarakter

a természet arcai

BEVONÁS MÓDSZEREI – WORKSHOPOK

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

- **5 település:** Tápióság, Tápiószentmárton, Tápióbicske, Farnos, Gomba
- **144 résztvevő**
- **Számos célcsoport:** általános iskolások, helyi civil szervezetek, helyi vállalkozók, nemzeti park munkatársai, látogatók-turisták

tájkarakter

a természet arcai

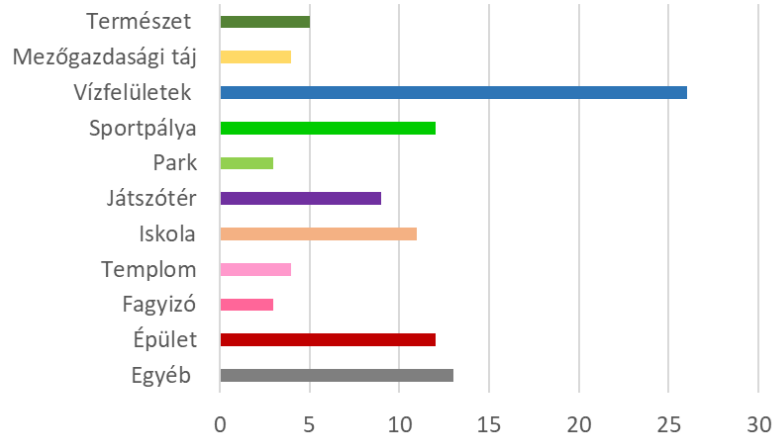
Eredmények

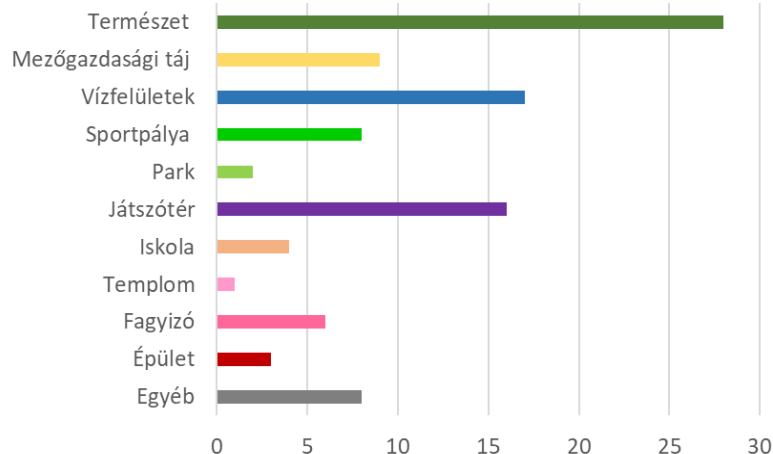
tájkarakter

a természet arcai

Jellegzetes hely

Kedvenc hely

BEVONÁS MÓDSZEREI – WORKSHOPOK

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

tájkarakter
a természet arcai

BEVONÁS MÓDSZEREI – WORKSHOPOK

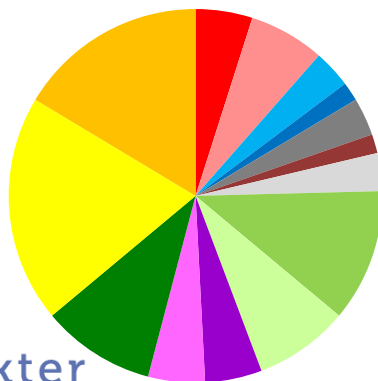
A természetvédelem országos programja.

Eredmények

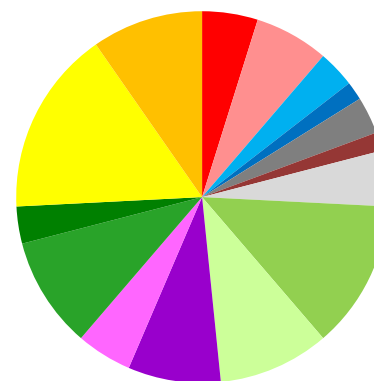

**Jelenlegi tájhasználati arányok
Farmos térségében**

Jövőkép

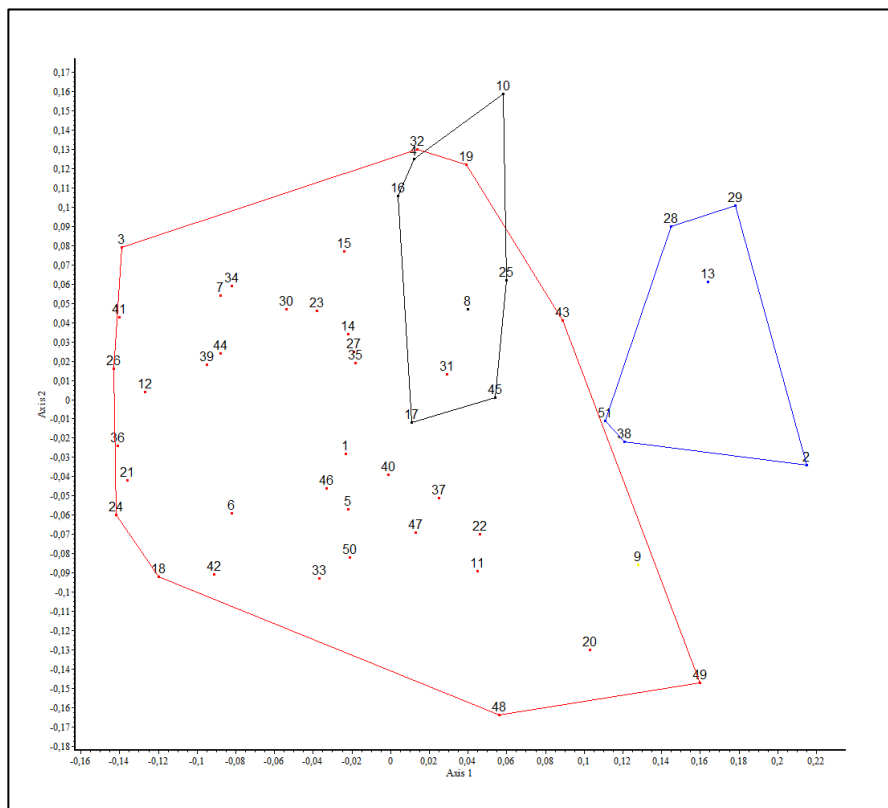
- város
- falu
- tó
- bányató
- ipari terület
- bánya
- állattartó telep
- legelő

tájkarakter
a természet arcai

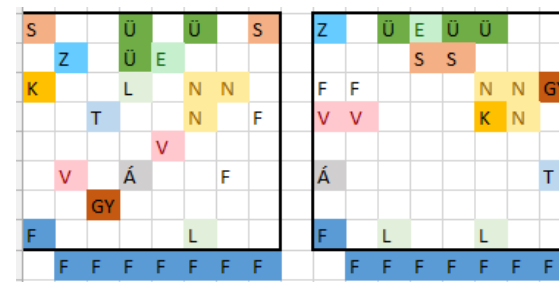
Eredmények

51 db „térkép”

„nincs határozott típus a mintázatban”

„kék”= 2,13,28,29,38,51
(6 db térkép)

10 db nominális érték
(=területhasználat)
Hier.clust (UPGMA)
PCoA (Gower)

tájkarakter

a természet arcai

BEVONÁS MÓDSZEREI – WORKSHOPOK

A természetvédelem országos programja.

Eredmények

- Nem csak adatot szolgáltat, a szakértői megértést segíti
- Játékos, élményszerű, kültéri megoldások
- Egyúttal tudománykommunikációs lehetőség

tájkarakter

a természet arcai

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

tájkarakter
a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE